

SUSTAV ŽURNOG UZBUNJIVANJA ZA HRANU I HRANU ZA ŽIVOTINJE U REPUBLICI HRVATSKOJ

Zakonom o hrani (N.N.46/07, članak 47.) uspostavlja se Sustav žurnog uzbuñivanja za hranu i hranu za životinje, po uzoru na europski EU RASFF.

Do pristupanja Republike Hrvatske u Europsku uniju, Hrvatski sustav žurnog uzbuñivanja za hranu i hranu za životinje je pilot projekt.

Cilj ovog sustava je uspostavljanje mreže institucija u Republici Hrvatskoj koje će brзом razmjenom informacija moći djelovati pravovremeno i učinkovito kada se pojavi sumnja i/ili sigurna potvrda o izravnom ili neizravnom riziku za zdravlje ljudi nastalom porijeklom iz hrane ili hrane za životinje.

Institucije koje su uključene u rad Hrvatskog sustava žurnog uzbuñivanja za hranu i hranu za životinje su: Ministarstvo poljoprivrede ribarstva i ruralnog razvoja, kao nadležno tijelo sa svojom veterinarskom, poljoprivrednom i fitosanitarnom inspekcijom; Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi sa nadležnom sanitarnom inspekcijom; kontrolna tijela – ovlašteni, akreditirani laboratoriji i Hrvatska agencija za hranu.

Slijed informacija u hrvatskom sustavu žurnog uzbuñivanja za hranu i hranu za životinje (HR RASFF) započinje na granici i/ili na tržištu RH. Uvjetovan je i odvija se na način da se hrana i hrana za životinje redovito nadzire i uzorkuje na granici prilikom uvoza i/ili na tržištu RH od strane nadležnih inspekcija. Uzorci se dostavljaju na analizu u ovlaštene, akreditirane laboratorije.

U slučaju da rezultati analize uzoraka dobiveni u laboratoriju ukazuju na opasnost od hrane i hrane za životinje, ti se rezultati žurno prosljeđuju u MPRRR i MZSS i HAH radi poduzimanja potrebnih mjera u zaštiti zdravlja ljudi i obaveštavanju.

Cijeli sustav zahtjeva osposobljenost i odgovornost svih sudionika.

Svakodnevno HAH prikuplja podataka od nadležnih inspekcija i ovlaštenih laboratorija o utvrđenim rezultatima analize hrane i hrane za životinje za koje je utvrđena opasnost za ljudsko zdravlje. Podaci se obrađuju, a zatim objavljuju tjedno u obliku tablica na web stranici, www.hah.hr, kao HR RASFF.

HAH je referentna točka za procjenu rizika i obaveštavanje o rezultatima procjene rizika, na osnovi prikupljenih i obrađenih podataka. Ovdje se prikupljaju podaci, poduzimaju radnje za identifikaciju i karakterizaciju rizika te isti obrađuju.

Obrađeni podaci dostavljaju se nadležnom tijelu - MPRRR radi ciljanog uzorkovanja, preporuka za monitoring i upravljanje rizikom.

Na zahtjev nadležnog tijela ili na vlastitu inicijativu, HAH daje znanstveno mišljenje o pitanjima u nadležnosti stručnih tijela, a u okviru djelatnosti HAH-a.

Za sada se podaci o trgovačkom imenu hrane, proizvođaču ili distributeru zdravstveno neispravne pošiljke nisu objavljivali, jer se smatralo da time potrošači nisu bili izravno ugroženi ili oštećeni. Naime, takva se hrana nalazila u karanteni ili se žurno povlačila sa tržišta u svrhu zaštite potrošača.

Međutim, interesantno je da u EU nije rijedak slučaj da i sam proizvođač objavi informaciju da je iz predostrožnosti ili stvarne opasnosti povukao s tržišta hranu koja bi mogla predstavljati rizik za potrošače.

Time se postiže dvostruko povjerenje potrošača u funkcioniranje sustava sigurnosti hrane, ali i promidžba proizvođača u smislu društveno odgovornog ponašanja.

S obzirom na osviještenost proizvođača i potrošača u RH, takva se praksa uskoro može očekivati i kod nas.

HR RASFF 2008/41

TABLICA 1: OBAVIJEST O OPASNOSTI

Obavijesti ispisane [plavim slovima](#) odnose se na hranu za životinje

DATUM:	MJESTO UZORKOVANJA	BR:	RAZLOG OBAVIJESTI:	ZEMLJA PODRIJETLA:
29.08.2008.	tržište	ALN	povećan broj aerobnih mezofilnih bakterija (40000) u negaziranom napitku	Hrvatska
08.09.2008.	tržište	ALO	povećan broj Enterobacteriaceae (3000) i aerobnih mezofilnih bakterija (170000) u kolaču	Hrvatska
08.09.2008.	tržište	ALP	povećan broj Escherichiae coli (20000) u hladnom gotovom jelu	Hrvatska
09.09.2008.	tržište	ALR	povećan broj Escherichiae coli (20000) u hladnom gotovom jelu	Hrvatska
09.09.2008.	tržište	ALS	povećan broj Staphylococcus aureus (3000), strani neugodni miris u sirovim čevapima	Hrvatska
10.09.2008.	tržište	ALT	povećan broj Enterobacteriaceae (50 000) i aerobnih mezofilnih bakterija (80 000) u toplom gotovom jelu	Hrvatska
10.09.2008.	tržište	ALU	povećan broj aerobnih mezofilnih bakterija (200 000 - streptococcus faecalis) u toplom gotovom jelu	Hrvatska
10.09.2008.	tržište	ALV	povećan broj Staphylococcus aureus (10000) u hladnom gotovom jelu	Hrvatska
10.09.2008.	tržište	ALZ	povećan broj Staphylococcus aureus (30000), Enterobacteriaceae (100000) i ukupan broj aerobnih mezofilnih bakterija (400 000) u hladnom gotovom jelu	Hrvatska
16.09.2008.	tržište	AMA	povećan broj aerobnih mezofilnih bakterija (1 400 000 – Bacillus cereus) u kolaču	Hrvatska

16.09.2008.	tržište	AMB	povećan broj aerobnih mezofilnih bakterija (2 000 000 – Bacillus cereus) u kolaču	Hrvatska
22.09.2008.	tržište	AMC	povećan broj aerobnih mezofilnih bakterija (6000000) u čevapima	Hrvatska
22.09.2008.	tržište	AMD	povećan broj kvasaca (4000) u svježem siru	Hrvatska
22.09.2008.	tržište	AME	povećan broj kvasaca (6400) u siru	Hrvatska
27.09.2008.	tržište	AMF	povećan broj Escherichiae coli (10000) i aerobnih mezofilnih bakterija (150 000) u toplom gotovom jelu	Hrvatska
27.09.2008.	tržište	AMG	povećan broj Staphylococcus aureus(2 000) i aerobnih mezofilnih bakterija (40 000) u toplom gotovom jelu	Hrvatska
01.10.2008.	tržište	AMH	povećan broj aerobnih mezofilnih bakterija (200 000) i izolirana Salmonella spp u 25 g u toplom gotovom jelu	Hrvatska
01.10.2008.	tržište	AMI	povećan broj Enterobacteriaceae (100000) i aerobnih mezofilnih bakterija (10 000 000) u kolaču	Hrvatska
01.10.2008.	tržište	AMJ	povećan broj Enterobacteriaceae (3 000) u kolaču	Hrvatska

Ova se obavijest daje kada je hrana ili hrana za životinje prisutna na tržištu Republike Hrvatske za koju se poduzimaju hitne mjere povlačenja s tržišta jer postoji osnovana sumnja da predstavlja rizik za potrošače.

TABLICA 2: OBAVIJEST NA ZNANJE/INFORMACIJA

Obavijesti ispisane **plavim slovima** odnose se na hranu za životinje

DATUM:	MJESTO UZORKOVANJA	BR:	RAZLOG OBAVIJESTI:	ZEMLJA PODRIJETLA:
29.09.2008.	granica	078	povećan broj aerobnih mezofilnih bakterija (1.5×10^5 ; MDK= 10^5) i povećan broj plijesni (2.5×10^4 ; MDK 10^4)	Bugarska
03.10.2008.	granica	079	povećan broj aerobnih mezofilnih bakterija (8×10^2 do 8×10^3 ; MDK = 10^2) i Enterobacteriaceae (>1; MDK <1) u ekstraktu zelenog čaja	Češka
06.10.2008.	granica	080	Enterobacteriaceae $7,0E+04$ cfu/g i plijesni $3,4E+04$ cfu/g u maku	Češka
06.10.2008.	granica	081	neispravna deklaracija na osvježavajućem bezalkoholnom piću	BiH
06.10.2008.	granica	082	neispravna deklaracija na osvježavajućem bezalkoholnom piću	BiH
06.10.2008.	granica	083	neispravna deklaracija na osvježavajućem bezalkoholnom piću	BiH

Ova obavijesti daje informaciju o tome koja je hrana ili hrana za životinje zatečena kao zdravstveno neispravna na graničnim prijelazima Republike Hrvatske prilikom uvoza. Ta hrana ne predstavlja opasnost za potrošače jer je za vrijeme analize u karanteni i nije došla na tržište Republike Hrvatske. Ona se, kao zdravstveno neispravna vraća pošiljatelju ili se uništava.

TABLICA 3: OBAVIJEST O POVLAČENJU PREHRAMBENIH PROIZVODA

Obavijesti ispisane **plavim slovima** odnose se na hranu za životinje

DATUM:	OBAVIJEST OD:	BR.:	RAZLOG OBAVIJESTI:	RADNJE KOJE SE PODUZIMAJU:	ZEMLJA PORIJEKLA PROIZVODA:
18.09.2008.	gsi odsjek za sjeverozapadnu Hrvatsku	44	izmijenjena senzorska svojstva luka	proizvod se vraća distributeru	BiH
17.09.2008.	gsi odsjek za	43	izmijenjena senzorska	proizvod se	Kina

	sjeverozapadnu Hrvatsku		svojstva hajdine kaše	vraća distributeru	
10.09.2008.	gsi odsjek za Dalmaciju	42	izmijenjena senzorska svojstva limuna	proizvod se vraća distributeru	Argentina
28.08.2008.	gsi odsjek za Istru i sjeverno primorje	41	izmijenjena senzorska svojstva u sušenom povrću	proizvod se uništava	Kina
09.07.2008.	gsi odsjek za sjeverozapadnu Hrvatsku	40	povećana količina pesticida diazinona u jabukama	proizvod se vraća distributeru	Slovenija
27.06.2008.	gsi odsjek za sjeverozapadnu Hrvatsku	39	neispravna deklaracija na bezalkoholnim pićima	proizvod se vraća distributeru	Njemačka
26.06.2008.	gsi odsjek za Dalmaciju	38	povećani udio polifosfata u nadomjesci za sir	proizvod se uništava	Austrija
20.06.2008.	gsi odsjek za Istru i sjeverno primorje	37	povećana količina sumpornog dioksida (SO ₂) u suhim marelicama	proizvod se vraća distributeru	Turska
20.06.2008.	gsi odsjek za Istru i sjeverno primorje	36	izmijenjena senzorska svojstva lubenica i dinja	proizvod se uništava	Egipat
29.05.2008.	gsi odsjek za sjeverozapadnu Hrvatsku	35	neispravnost limenke u koju se puni voćni koktel	proizvod se vraća distributeru	Italija
07.05.2008.	gsi odsjek za Istru i sjeverno primorje	34	povećana količina kadmija (Cd) u čokoladi	proizvod se uništava	Švicarska
07.05.2008.	gsi odsjek za Istru i sjeverno primorje	33	oštri i neadekvatno obrađeni rubovi pribora za jelo	proizvod se uništava	Kina
07.05.2008.	gsi odsjek za Istru i sjeverno primorje	32	povećana količina sumpornog dioksida (SO ₂) i bojila E129, E102, E110 i E133 u suhim marelicama i ananasi	proizvod se vraća distributeru	Turska i Tajland
07.05.2008.	gsi odsjek za sjeverozapadnu Hrvatsku	31	povećana količina pesticida diazinona u jabukama	proizvod se vraća distributeru	Slovenija
05.05.2008.	gsi odsjek za sjeverozapadnu Hrvatsku	30	izmijenjena senzorska svojstva luka	proizvod se vraća distributeru	Egipat
02.05.2008.	gsi odsjek za sjeverozapadnu Hrvatsku	29	povećana količina pesticida diazinona u jabukama	proizvod se vraća distributeru	Slovenija
22.04.2008.	gsi odsjek za sjeverozapadnu Hrvatsku	28	neispravnost limenke u koju se puni konzervirana rajčica	proizvod se vraća distributeru	Italija
22.04.2008.	gsi odsjek za sjeverozapadnu Hrvatsku	27	povećana količina pesticida diazinona u jabukama	proizvod se vraća distributeru	Slovenija
16.04.2008.	gsi odsjek za sjeverozapadnu Hrvatsku	26	neispravnost limenke u koju se puni konzervirana rajčica	proizvod se uništava	Italija
04.04.2008.	gsi odsjek za sjeverozapadnu Hrvatsku	25	izmijenjena senzorska svojstva paprike u staklenci	proizvod se uništava	Mađarska
29.03.2008.	gsi odsjek za	24	povećani broj aerobnih	proizvod se	Njemačka

	sjeverozapadnu Hrvatsku		mezofilnih bakterija, enterobakterija, plijesni i sulfitoreducirajućih bakterija u dehidriranom luku	vraća distributeru	
27.03.2008.	gsi odsjek za sjeverozapadnu Hrvatsku	23	neispravnost limenke u koju se puni konzervirana rajčica	proizvod se uništava	Italija
04.03.2008.	gsi odsjek za sjeverozapadnu Hrvatsku	22	nedostatak potrebne dokumentacije za energetske tablete	proizvod se vraća distributeru	Njemačka
28.02.2008.	gsi odsjek za sjeverozapadnu Hrvatsku	21	genetski modificiran nadjev za mak	proizvod se vraća distributeru	Austrija
26.02.2008.	gsi odsjek za sjeverozapadnu Hrvatsku	20	izmijenjena senzorska svojstva i pojava plijesni na svježem luku	proizvod se vraća distributeru	Njemačka
25.02.2008.	gsi odsjek za sjeverozapadnu Hrvatsku	19	nekarakteristični miris predmeta koji dolazi u neposredan kontakt s hranom	proizvod se vraća distributeru	Italija
22.02.2008.	gsi odsjek za Istru i sjeverno primorje	18	povećana količina sumpornog dioksida (SO ₂) u suhim marelicama	proizvod se vraća distributeru	Turska
20.02.2008.	gsi odsjek za istočnu Hrvatsku	17	povećani broj enterobakterija, kvasci i plijesni u flipsu	proizvod se uništava	Makedonija
19.02.2008.	gsi odsjek za istočnu Hrvatsku	16	neispravna deklaracija na sojinom mlijeku	proizvod se uništava	Makedonija
12.02.2008.	gsi odsjek za Istru i sjeverno primorje	15	povećani broj enterobakterija u raženom brašnu	proizvod se vraća distributeru	Njemačka
12.02.2008.	gsi odsjek za sjeverozapadnu Hrvatsku	14	nedostatak potrebne dokumentacije za dijetetske proizvode	proizvod se vraća distributeru	Mađarska
12.02.2008.	gsi odsjek za sjeverozapadnu Hrvatsku	13	neispravna deklaracija i prisustvo umjetne boje E129 u gumenim bombonima	proizvod se vraća distributeru	Njemačka
08.02.2008.	gsi odsjek za Istru i sjeverno primorje	12	povećani broj aerobnih mezofilnih bakterija i enterobakterija u namjenskoj pekarskoj smjesi	proizvod se vraća distributeru	Njemačka
04.02.2008.	gsi odsjek za sjeverozapadnu Hrvatsku	11	izmijenjena senzorska svojstva maslaca od kikirikija	proizvod se vraća distributeru	Nizozemska
31.01.2008.	gsi odsjek za Istru i sjeverno primorje	10	povećana količina sumpornog dioksida (SO ₂) u suhim marelicama	proizvod se vraća distributeru	Turska
29.01.2008.	gsi odsjek za Istru i sjeverno primorje	9	povećani broj enterobakterija u miješanom povrću	proizvod se uništava	Slovačka
29.01.2008.	gsi odsjek za sjeverozapadnu Hrvatsku	8	povećana količina arsena u morskim algama	proizvod se vraća distributeru	Japan
17.01.2008.	gsi odsjek za	7	neispravna deklaracija	proizvod se	Austrija

	sjeverozapadnu Hrvatsku		bezalkoholnom piću	vraća distributeru	
17.01.2008.	gsi odsjek za sjeverozapadnu Hrvatsku	6	izmijenjena senzorska svojstva svježeg krumpira	proizvod se vraća distributeru	Bosna i Hercegovina
14.01.2008.	gsi odsjek za istočnu Hrvatsku	5	povećani broj aerobnih mezofilnih bakterija i enterobakterija u kakau	proizvod se vraća distributeru	Turska
11.01.2008.	gsi odsjek za sjeverozapadnu Hrvatsku	4	količina vitamina C i kalcija manja nego što je deklarirana u hrani za posebne prehrambene potrebe	proizvod se vraća distributeru	Mađarska
07.01.2008.	gsi odsjek za sjeverozapadnu Hrvatsku	3	povećana količina olova u dječjoj hrani	proizvod se vraća distributeru	Austrija i Njemačka
07.01.2008.	gsi odsjek za sjeverozapadnu Hrvatsku	2	izmijenjena senzorska svojstva orahovih jezgri	proizvod se vraća distributeru	Kina
03.01.2008.	gsi odsjek za Istru i sjeverno pimore	1	neispravno deklariranje i prisutnost sintetskih bojila (E110, E102, E129, E133) u mix-u od ananasa	proizvod se vraća distributeru	Tajland

Tablica 3. daje pregled obavijesti o poduzetim mjerama nad proizvodima za koje se utvrdilo da su zdravstveno neispravni.

Navedena tablica sastoji se od šest kolona u kojima se navodi razlog zbog kojeg je navedeni proizvod zdravstveno neispravan, zemlja porijekla proizvoda, datum uzorkovanja proizvoda i nadležna inspekcija. Radi ograničenog prostora nadležne inspekcije upisujemo u tablicu na slijedeći način:

- **si** – sanitarna inspekcija
- **gsi** – granična sanitarna inspekcija
- **vi** – veterinarska inspekcija
- **gvi** – granična veterinarska inspekcija